

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för musik och bild

1GN245 Bildpedagogik - för grundlärare med inr mot arbete i åk 4-6 och grundlärare med inr mot arbete i fritidshem/VI-profil, 30 högskolepoäng

Art Education, year 4-6 and in leisure time centre/Teaching Practice Profile, 30 credits

Huvudområde

Bildpedagogik

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap praktisk-estetiska ämnen

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd av Fakulteten för konst och humaniora 2016-04-28

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2016

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Samhällskunskap 1b / 1a1 +1a2 eller Samhällskunskap A (Områdesbehörighet 6/A6).

Mål

Förväntade studieresultat för kursen som helhet

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna

- urskilja och redogöra för grundläggande drag i lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik
- identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för
- planera, genomföra, analysera samt utvärdera olika former av läraraktiviteter för bildundervisning i grundskolans årskurs 1-6
- tillämpa grundläggande tekniker i bildframställning
- redogöra för bildspråkliga och bildkommunikativa teorier och synsätt
- med stor säkerhet tillämpa digitala medier som ett sätt att kommunicera och representera kunskap
- redogöra för grundläggande kunskaper inom områdena konst, media, design och arkitektur ur samtida perspektiv, historiska perspektiv, kulturella perspektiv och hållbarhetsperspektiv
- beskriva och diskutera reflektionens och analysens betydelse i gestaltande processer och tillämpa denna kunskap i praktiken för att möta och utveckla elevers förmågor och lärande

- beskriva, analysera och tolka visuell kultur utifrån teorier om genus, mångfald, klass, etnicitet och hållbar utveckling
- skriva effektiva och nyanserade texter
- skriva vetenskapligt om visuell kultur på en grundläggande nivå.

Delkurs 1, Grundläggande ämneskunskaper och visuell kommunikation, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- redogöra för och använda sig av semiotiska och bildkommunikativa teorier och synsätt
- redogöra för utvecklingen inom skolämnet bild
- redogöra för teorier om barns och ungdomars bildarbete och bildspråkliga utveckling
- reflektera kring och använda sig av det visuella språket som ett kommunikativt redskap i varierande tekniker och i olika medier, även digitalt
- identifiera och i eget arbete tillämpa principer om visuell presentation och utställningsteknik
- dokumentera egen och annans bildkommunikativa lärprocess, förstå och tillämpa metoder för reflektion över den egna bildprocessen.

Delkurs 2, Färg och form och pedagogisk tillämpning, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- tillämpa grundläggande tekniker i två- och tredimensionellt bildarbete, i såväl analoga som digitala tekniker
- omsätta och tillämpa bildspråkliga ämneskunskaper såväl pedagogiskt som i egen bildproduktion
- analysera, tolka och bedöma sina egna och andras bildarbeten
- beskriva och diskutera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till delkursens innehåll
- reflektera över aspekter på hållbar utveckling i samband med bildframställning
- genomföra och reflektera över ett gestaltande projekt utifrån en formulerad frågeställning

Delkurs 3, Bilddidaktik och visuellt tänkande, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- tillämpa och behärska grundläggande kunskaper i teckningslära och skissteknik
- generera och utveckla olika idéer med hjälp av eget skissarbete
- redogöra för det visuellas betydelse i ett kognitivt perspektiv
- redogöra för bildämnet styrdokument samt urskilja, pröva och värdera metoder och kriterier för bedömning inom bildämnet.

Delkurs 4, Visuell kultur, visuell representation, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna

- analysera, tolka och kritiskt granska bilder utifrån teorier om genus, mångfald, klass, etnicitet och hållbar utveckling
- redogöra för bildvetenskapliga och bildpedagogiska teorier på en grundläggande nivå
- analysera och omsätta bildvetenskapliga och bildpedagogiska teorier i visuella representationer
- grundläggande redogöra för konst, media, design och arkitektur ur samtida perspektiv, historiska perspektiv, kulturella perspektiv och hållbarhetsperspektiv
- problematisera visuell kultur ur ett mångkulturellt och interkulturellt perspektiv i gestaltande arbete
- skriva en text med vetenskaplig ansats på grundläggande nivå med akademisk referenshantering.

Innehåll

Kursen är uppdelad i fyra delkurser. Övergripande områden som behandlas är i tur och ordning bildkommunikation och bildens språkliga uttryck, färgsystematik, formteori och kompositionslära, det visuella betydelse ur ett kognitivt perspektiv och ett lärandeperspektiv, samt begreppen visuell kultur och visuell representation.

Delkurs 1, Grundläggande ämneskunskaper och visuell kommunikation, 7,5 hp

I delkursen fokuseras bilden ur ett språkligt och kommunikativt perspektiv.

Grundläggande kommunikationsteoretiska och bildsemiotiska begrepp introduceras, liksom metod för semiotisk bildanalys. Lexivisuell gestaltning och kommunikation, ord och bild i samverkan, behandlas i teori och praktik i en utställningskontext. Bildämnets historiska utveckling och vilka dominerande föreställningar som satt sin prägel på ämnets konception över tid aktualiseras, liksom teorier om barns bildspråkliga utveckling och det skapande arbetets betydelse i sammanhanget. Metoder för reflektion och dokumentation av det egna bildarbetet, såväl analogt som digitalt, behandlas i teori och praktik.

Delkursen innehåller vidare en introduktion till lärarprofessionen i form av en fältstudiedag.

Delkurs 2, Färg och form och pedagogisk tillämpning, 7,5 hp

I delkurs två studeras områdena färgsystematik, formteori och kompositionslära i teori och praktik, bl. a. genom egna två- och tredimensionellt gestaltande arbeten.

Bildframställningen sker i varierande material och teknik och med bestämda ämnesdidaktiska syften, i såväl analog som digital form. Kursinnehållet relateras till teorier om barns ungdomars bildspråkliga utveckling. Området hållbar utveckling i samband med bildframställning aktualiseras.

Delkurs 3, Bilddidaktik och visuellt tänkande, 7,5 hp

Kursen avhandlar det visuella tänkandet och bildens betydelse ur ett lärande och meningsskapande perspektiv. Teorier om visuell perception behandlas och problematiseras i laborativa arbeten och kopplas till barns och ungdomars bildspråkliga utveckling. Skissens betydelse vid generering och utveckling av idéer behandlas, liksom grundläggande teckningslära och skissteknik. Delkursen behandlar vidare bildämnets rådande styrdokument för grundskolan, samt bedömning av bildarbeten. Fältstudier ingår i delkursen.

Delkurs 4, Visuell kultur, visuell representation, 7,5 hp

Begreppen visuell kultur och visuell representation studeras och problematiseras inom ramen för delkurs fyra. Kulturbegreppet och interkulturella och mångkulturella perspektiv behandlas. Bildanalys och tolkning av bilder med utgångspunkt i teorier om genus, mångfald, etnicitet och hållbar utveckling genomförs.

Delkursen behandlar vidare konst-, media-, och designhistoria ur ett grundläggande perspektiv. Arkitektur och miljögestaltande frågor synliggörs i sammanhanget. Ämnesdidaktiska tillämpningar kopplas till kursens olika moment. Rapportarbete av enklare vetenskaplig karaktär produceras.

Professionsbas och professionell progression

Under delkursernas gång tränas studenterna i ett ämnesdidaktiskt tänkande utifrån kursinnehållet och frågorna vad, hur och varför. Frågor kring lärarroll, lärandesituationer, stoffurval och anpassning av arbetsuppgifter aktualiseras och behandlas. Kopplingen till yrkespraktiken stärks genom verksamhetsintegrering.

Vetenskaplig progression

I kursen får studenten ta del av teorier och föreställningar som präglar bildämnets utveckling över tid. I relation till dessa och teorier om barns och ungdomars bildspråkliga utveckling diskuteras för yrket och ämnet relevanta forskningsfrågor. Ett enklare rapportarbete av vetenskaplig karaktär genomförs.

Vid hälsokoleförlagd undervisning och verksamhetsintegrerat arbete gäller obligatorisk

Väl godkända uttryck och verksamhetsreglerat arbete samt tekniska närvaro.

Undervisningsformer

Kursen tillämpar ett kreativt reflekterande arbetssätt, där teori, praktik, tekniskt kunnande och konstnärliga överväganden samverkar.

Undervisningen lägger stor vikt vid utveckling av ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt som stärker studentens professionella förmåga att reflektera över och handla på adekvata sätt i relation till elevens lärande och skolans uppdrag.

Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier, uppgifter och laborationer som kan kopplas till verksamhetsintegrerade delar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurserna examineras genom muntliga, skriftliga och gestaltande uppgifter, samt en enskild kursportfolio, en sk. workbook. Bedömning görs utifrån följande parametrar i relation till förväntade studieresultat: produktion, perception, reflektion, arbetssätt, didaktik och komplexitet. För betyget godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda. För betyget VG på hela kursen skall minst tre av fyra delkurser erhållit betyget VG. Oavsett examinationsform är det den enskilde studentens prestationer som bedöms och betygsätts.

Omtentamen på vissa moment kan endast erbjudas i samband med att kursen ges.

Studierande som ej godkänts vid ordinarie examinationstillfälle ges möjlighet till omexamination i enlighet med universitetets lokala regler.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs och görs tillgänglig för studenter samt arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Övrigt

På kursen tas en obligatorisk avgift ut för förbrukningsmaterial.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1. Grundläggande ämneskunskaper och visuell kommunikation.

Obligatorisk litteratur:

Carlsson, Anders & Koppfeldt, Thomas. *Visuell retorik*. Malmö: Liber. Senaste upplagan, 192 sidor.

Hansson, Hasse m fl. *Seendets språk*. Lund: Studentlitteratur. Valda delar av totalt 179 sidor. Senaste upplagan.

Obligatorisk didaktisk litteratur:

Löfstedt, Ulla, *Barns bildskapande: teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan. 54 sidor.

Åsén, Gunnar, "Varför bild i skolan", i Lundgren, Ulf P. (red.) *Uttryck, intryck, avtryck: lärande, estetiska uttrycksformer och forskning*. Vetenskapsrådets rapportserie 4:2006 (sid 107-121), kan laddas ner från:
www.cm.se/webbshop_vr/pdfer/Rapport%204.2006.pdf

Referenslitteratur:

Ander, JanErik. *Tredje språket*. Stockholm: Bokförlaget Arena. Senaste upplagan.

Aronsson, Karin. *Barns världar barns bilder*. Stockholm: Natur & Kultur. Senaste upplagan.

Bergström, Bo. *Effektiv visuell kommunikation*. Stockholm: Carlssons förlag. Senaste upplagan.

Bergström, Bo. *Bild och Budskap*. Stockholm: Carlssons förlag. Senaste upplagan.

Delkurs 2. Färg och form och pedagogisk tillämpning

Obligatorisk litteratur:

Frid, Johan. *Intro Bild*. Malmö: Didacta förlag. Senaste upplagan, 312 sidor.

Klarén, Ulf. *Vad är färg?* Stockholm: HLS Förlag. Senaste upplagan, 87 sidor.

Löfstedt, Ulla, *Barns bildskapande – teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*, Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, 54 sidor.

Referenslitteratur:

Edwards, Betty. *Om Färg*. Stockholm: Forum Bokförlag. Senaste upplagan.

Nilson, Karl Gustaf. *Färglära*. Stockholm: Carlssons Bokförlag. Senaste upplagan.

Skoglund, Elisabeth. *Lusten att skapa*. Stockholm: Berg. Senaste upplagan.

Delkurs 3. Bilddidaktik och visuellt tänkande

Obligatorisk litteratur:

Fager, Lars. *Visuellt Tänkande*. (kompendium), ca 50 sidor.

Märner, Anders & Örtegren, Hans. *En kulturskola för alla*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. Kan läsas i sin helhet på libris.kb.se/bib/9523922. Senaste upplagan, 137 sidor.

Wiklund, Ulla. *När kulturen knackar på skolans dörr*. Stockholm: Sveriges utbildningsradio. Senaste upplagan, 132 sidor

Obligatorisk didaktisk litteratur:

Skolverket. *Bedömningsstöd i bild*. Finns som pdf att ladda ner på: https://bp.skolverket.se/web/bs_gr_grrbil01_4-6/ovrigt-bedomningsstod, 50 sidor.

Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. www.skolverket.se Valda delar, ca 30 sidor.

Bild en samtalsguide om kunskap, arbetsätt och bedömning. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. Finns i sin helhet på www.skolverket.se. 62 sidor.

Skolverket. *Kunskapsbedömning i skolan-praxis, begrepp, problem och möjligheter*. Finns i sin helhet på www.skolverket.se 77 sidor.

Löfstedt, Ulla, *Barns bildskapande – teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*, Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, 54 sidor.

Myndigheten för kulturanalys, *Skapande skola: En första utvärdering*. Rapport 2013:4. Finns som pdf att ladda ner på www.kulturanalys.se, 104 sidor.

Referenslitteratur:

Berefelt, Gunnar. *ABSe*. Stockholm: Centrum för barnkulturforskning vid Stockholms universitet. Senaste upplagan.

Birgestam, Pirjo. *Skapande Handling*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan.

Edwards, Betty. *Teckna med höger hjärnhalva*. Stockholm: Forum. Senaste upplagan.

Gärdenfors, Peter. *Fängslade information*. Stockholm: Natur & Kultur. Senaste upplagan.

Lindgren, Bengt & Nordström Gert Z. *Det kreativa ögat*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan, valda delar ca 90 sidor.

Lindstrand, Fredrik & Selander, Staffan. *Estetiska läroprocesser*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan.

McKim, Robert. *Experiences in visual thinking*. Moston Mass.: PWS Publishing Company. (sid. 45-183) Senaste upplagan.

Delkurs 4. Visuell kultur, visuell representation

Obligatorisk litteratur:

Eriksson, Yvonne & Göthlund, Anette. *Möten med bilder*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan, 216 sidor.

Farthing, Stephen. *Det här är konst*. Stockholm: Norstedts, senaste upplagan, valda delar, 300 sidor.

Lundahl, Mikela. "Ursprung som myt". *Samtidskonst för lärare och andra intresserade*. Stockholm: Lärarförbundets förlag. Senaste upplagan, 126 sidor.

Obligatorisk didaktisk litteratur:

Löfstedt, Ulla. *Barns bildskapande – teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, 54 sidor.

Sparrman, Anna. *Barns visuella kulturer*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan. 192 sidor.

Stigmar, Martin, (red). *Reflektioner kring bild och lärande*. Växjö: Växjö universitet, Institutionen för pedagogik. Senaste upplagan, valda delar. 10 sidor.

Referenslitteratur:

Björk, Cecilia, Nordling, Lars & Reppen, Laila. *Så byggdes staden. Stadsbyggnad, arkitektur, husbyggnad*. Stockholm: Svensk byggtjänst. Senaste upplagan.

Johannesson, Lena (red), *Konst och visuell kultur i Sverige 1810-2000*. Stockholm: Atlantis. Senaste upplagan.

Malmquist, Karin, *Samtidskonst för lärare och andra intresserade*. Stockholm: Lärarförbundets förlag. Senaste upplagan.

Vihma, Susann (senaste upplagan). *Designhistoria en introduktion*. Stockholm: Raster.